

VIGILIUS Thapsitanus (saec. V)

CONTRA EUTYCHETEM

- PL
62, 96 Lib. I, III. Manichaeum itidem cum de veritate dominici corporis obtundo, quod non fallaci simulatione et quibusdam illusionum praestigiis fuerit susceptum, tumentem Virginis alvum allego; praestolati temporis moras, quas diutius intra materni uteri hospitium, usque ad legitimum partus diem peregit insinuo: puerperii cunas, vagitum infantis, aetatis profectum, ad ultimum passionis ludibria, crucis patibulum, confixiones clavorum, aperti lateris cruorem simul et laticem, descensionem, sepulturam, resurrectionem. 1436
- PL
62, 105
*106 Lib. II, IV. [...] Certum est Dominum Iesum * Christum, secundum catholicam fidem et praeconia Scripturarum duas habere natiuitates, unam de Patre sine tempore, alteram de matre sine semine: et harum duarum natiuitatum utramque gerens naturam, Dei scilicet qua de Patre natus est, et hominis qua est de matre progenitus, unus idemque Deus et homo est Christus. Gemina enim natiuitas, geminam uni Christo dedit naturam, dum qui Deus est de Patre, idem et homo est de matre. Has itaque naturas, quas ex utroque habet parente, Apostolus duas nominat formas, dicens de ipso: *Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo; sed semetipsum exinanivit, formam serui accipiens.*¹ De quibus formis, sive quam ex Deo Patre habet, sive quam ex homine matre accepit, prophetali vaticinio clarius constat expressum; Isaias de servili forma eius, quae passionis vilitate quodammodo indecora apparuit, ita loquente: *Inglorius, inquit, erit inter viros aspectus eius, et forma eius inter filios hominum.*² Et iterum: *Vidimus, inquit, eum, et non erat in eo species, neque decor; sed forma eius despecta et deficiens super filios hominum.*³ Et haec quidem de servili forma in qua universas passionis iniurias pertulit, Isaias locutus est. 1437
- PL
62, 108 VII. Verbum Dei credimus descendisse de coelo, sine carne, sine hominis appellatione; sic tamen ut non desereret coelos; hoc Verbum virginali utero incarnatum, non in carne mutatum, hominis Filium factum et appellatum. Si quis aliter credit, sine dubio anathema est. Si quis dicit hominem, id est carnem, de coelo descendisse, profecto anathema est. 1438

¹ Philipp. II, 6, 7.² Isa. LII, 14.³ Isa. LIII, 2.

1439

Lib. III, I. Quoniam Entychiana haeresis in id impietatis prolapsa est ut non solum Verbi et carnis unam credat esse naturam, verum etiam hanc eandem carnem non de sacro Mariae Virginis corpore assumptam, sed de coelo dicat, iuxta infandum Valentini et Marcionis errorem, fuisse deductam: ita pertinaciter Verbum carnem asserens factum, ut per Virginem, ac si aqua per fistulam transisse videatur; non tamen ut de Virgine aliquid, quod nostri sit generis, assumpsisse credatur; optimum duxi etiam hanc impietatis partem veritatis assertionem destruere, et omnem tetri dogmatis nebulosam caliginem penitus dissipare. Maxime quod multum ad utriusque naturae confessionis veritatem proficiat, divinis approbare testimoniis, Filium Dei humanum corpus de Virginis carne sumpsisse.

PL
62, 111

II. Ergo quia isti secundum rectiorem catholicae fidei tramitem, et Nicaeni auctoritatem concilii, fatentur Filium Dei, non extrinsecus, non ex nihilo, sed ex Patre genitum, et eiusdem, cuius Pater est, esse naturae; ut veritas generationis in eo praecipue cognoscatur, si in Filio paternae naturae proprietatem non negatur, admonendi sunt secundum hanc confessionis regulam, hunc eundem Filium de Virgine natum, eiusdem profecto Virginis carnis habuisse naturam. Nec hinc eos Ariana haeresis insolubili quaestionis laqueo retineat obligatos, tali obiectionis syllogismo utens: Si Filius Dei natus ex homine matre, nihil ex ea habuit quod humanae esset naturae; sine dubio, natus ex Patre, nihil ex eo habuit quod eiusdem possit esse naturae. Quia si vere, inquit, asseritis Filium natum de Virgine, naturam materni corporis non habuisse, concedite et mihi pari conditione fatenti, eundem Filium natum de Patre naturam Patris habere non posse.

Quid igitur, o Eutychianistae, submittitis tam validis obiectionibus perfidiae colla; et de mendacio transit ad mendacium ut fateamini Filium ex Patre genitum, paternae divinitatis extorrem esse naturae; sicut fateamini eundem Filium de matre genitum, materni, id est humani corporis naturam non habuisse? Cur non magis si aliquid sapientiae geritis, de veritate mendacium destruitis; ut, sicut creditis, et vere creditis, Filium ex Patre sine tempore natum, Patris habere naturam, ita credatis eundem ex matre sine semine natum, humani corporis habere naturam?

III. Quid enim angelus ad Mariam locutus est? *Spiritus sanctus*, inquit, *superveniet in te, et virtus * Altissimi obumbrabit tibi: ideoque quod nascetur ex te sanctum vocabitur Filius Dei.*¹ Non ait, *quod nascetur per te*, ut quasi nudum quemdam Verbi transitum per Virginem

*112

indicaret; sed, *quod nasceretur ex te*, ut veritatem corporis sumendi ex Virgine manifestius declararet. Nam quae fuit causa Dei Verbo, per uterum Virginis transitum facere, si nihil inde quaerebat assumere? Aut quomodo ex semine David natus, vel factus creditur esse, si ex generis eius prosapia corpus negetur assumpsisse? Denique Paulus apostolus sic ait: *De Filio suo qui factus est ex semine David secundum carmen*.¹ Et iterum ad Galatas: *Misit, inquit, Deus Filium suum factum ex muliere*.² Quomodo is qui erat factus est, cum fieri eius so- leat proprium esse qui nunquam ante substiterit, nisi quia factus quod non erat, id est homo, non alinde carnem assumpsit, nisi ex hominum genere ex quo factus est quod non fuit? Unde et ipse Filius formatum se ex utero per Isaiam loquitur, dicens: *Et nunc dicit Dominus formans me ex utero servum sibi*.³ Quid itaque ex utero formatum accipitis, Verbum, an carnem? Si Verbum, ergo aut informe fuit, aut penitus non existens, ut formatio ei, aut essentiam dederit, ut subsisteret; aut ex subsistente informitate materiae, in meliorem status qualitatem provexerit, ut perfectus et integer appareret. Quod opinari cum sit impium et sacrilegum, illud sine dubio restat, ut caro ex corpore formata sit uteri virginalis: secundum quam propter unionem personae, cum sit Deus, servus factus est Patris. Unde ad eum dicit in psalmo: *O Domine, ego servus tuus et filius ancillae tuae*.⁴ Et iterum: *De ventre matris meae, Deus meus es tu*.⁵ Qui si de ventre matris ancillae nihil acciperet, non eum intra famuli appellationem servilis naturae conditio detineret.

IV. Sed iam videamus quibus prophetia figuris utatur, ut ostendat eum ex materni corporis veritate, veram carnis assumpsisse naturam. Dicit ergo Isaias: *Egredietur virga de radice Iesse, et germen de radice eius ascendet et requiescet super eum Spiritus Domini*.⁶ Quis dubitet germen de natura eiusdem virgulti unde prorumpit, subsistentiae suae formam accipere? Aut quis neget cuiusque ligni virgam, naturae suae germina propagare? Non enim aliud ex alio, sed sui generis speciem unumquodque lignum producere, et usitata rerum exempla testantur, et divinarum Litterarum auctoritas docet, quae ita in Genesi loquitur: *Et dixit Deus: Germinet terra * herbam virentem, et facientem semen, et lignum pomiferum, faciens fructum iuxta genus*

*113

¹ Rom. I, 3.² Gal. IV, 4.³ Isa. XLIX, 5.⁴ Ps. CXV, 16.⁵ Ps. XXI, 11.⁶ Isa. XI, 1, 2.

*suum, et cuius semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita.*¹ Si ergo generis sui ac naturae suae germina et fructum propriae qualitatis ex sese ligna producunt, non dubium est Iesseicae radicis virgam, beatam videlicet Mariam, naturae suae germen, id est Dominum Iesum Christum, ex suae carnis materia protulisse. In cuius inclyti sacramenti mysterium, sacerdotis Aaron virga absque opere et subsidio terreni cultus, absque consuetis et legitimis ruralis ministerii alimentis, in tabernaculo foederis posita germinavit; manifesto satis et aperto designans indicio, Mariam Virginem absque terreni, id est humani seminis officio, Christum Dominum parituram. Quod et in Daniele certo futuri mysterii praesagio demonstratur,² dum sine manibus excidi lapis de monte videtur, id est Christus sine humani coitus opere, de Virginis corpore nasciturus ostenditur. Quis tam stolidae atque alienae mentis erit, ut lapidem credat de monte sine manibus excisum, et non credat Christum de corpore Virginis sine semine natum, cum magis illud tantummodo visum, hoc autem veracissime fuerit factum? Quia ut crederetur quod mirabiliter futurum erat in Christo, mirabilis eiusdem facti praecessit imago; ut sicut lapis sine manibus excidi de monte, et sicut virga germinare potuit sine cespite, ita Christus de Virgine nasci potuerit sine semine. Quod etiam Iacob in suis benedictionibus declarat, dum sub persona Iudae prophetiam aptat et dirigit in Christum, dicens: *Ex germine mihi ascendisti.*³ Non ait, «ex semine», sed *ex germine*, illius sine dubio virgae, quae de Iesse orta radice, novo miraculi genere, Christum Dominum germinavit.

VIII. Iacob etiam benedicens Ioseph filium suum, ab huius sacramenti mysterio non recessit, dicens: *Benedicet te benedictionibus coeli desuper, et benedictionibus terrae habentis omnia.*⁴ Quae est benedictio coeli, nisi Verbum quod de coelo descendit? Et quae est benedictio terrae habentis omnia, nisi Christi caro, quae de terra, id est de terreno Virginis corpore sumpta est, in qua omnium spiritalium gratiarum redundat veritas, et totius benedictionis fructus exuberat? In quo fructu, qui procul dubio Christus est, cunctorum fidelium benedictio consummatur, ut David ait: *Terra dedit fructum suum. Benedicat nos Deus Deus noster, benedicat nos Deus.*⁵ * Quae est terra *116

¹ Gen. I, 11.

² Dan. II, 34.

³ Gen. XLIX, 9.

⁴ Gen. XLIX, 25.

⁵ Ps. LXVI, 7.

*et benedictus fructus ventris tui.*¹ Et in Genesi: *Benedictiones*, inquit, *uberum et vulvae?*² Et in Psalmis: *Filii merces, fructus ventris?*³ Et: *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam?*⁴ De quo fructu hic idem sacri carminis auctor in alio psalmo concinit: *Veritas de terra orta est, et iustitia de coelo prospexit. Etenim Dominus dabit benignitatem, et terra nostra dabit fructum suum?*⁵ In quo evidenter utriusque naturae confessionem praedicans, perfidorum ora obtundit, dum veritatem de terra ortam, et iustitiam de coelo asserit prospexisse. Quia Christus ex utroque substantiam habens, de coelo scilicet, quia de Patre genitus; de terra autem, quia et de matre natus est, utriusque parentis habet geritque naturam. *A summo coeli egressio eius.*⁶ Summum enim coeli Pater: *Et processio eius tanquam sponsi,*⁷ de thalamo uteri virginalis. Quod mysterium utriusque naturae etiam Isaias iisdem significationibus pandens, coeli haud dubium et terrae, sic locutus est dicens: *Rorate, coeli, desuper, et nubes pluant iustum; aperiatur terra et germinet Salvatorem.*⁸

IX. Vide quam consonis veritas muniatur prophetica auctoritate sententiis. Quod enim David ait: *Iustitia de caelo prospexit*, hoc Isaias dixit: *Nubes pluant iustum*. Et quod ille subiunxit: *Et terra nostra dabit fructum suum*, hoc iste addidit: *Aperiatur terra, et germinet Salvatorem*; perspicuo satis et aperto, imo proprio Filii Dei nomine usus; ut fructum et germen terrae saepius in prophetia nominatum, nativitatem Christi ex Maria esse nullus audeat dubitare. De quo germine vel fructu idem adhuc Isaias loquitur, dicens: *In die illa erit germen Domini in magnificentia, et gloria, et fructus terrae sublimis.*⁹ Relictusne est ullus ambigendi locus, quin clareat germinis et fructus nomine Christum apertissime significari, qui in tanta gloria et magnificentia sublimatus est, *ut in nomine eius omne genu flectatur, coelestium, terrestrium et infernorum, et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris?*¹⁰ Unde quod ait Apostolus: *Propter quod et Deus illum exaltavit.*¹¹ Et nunc propheta:

¹ Lc. I, 42.

² Gen. XLIX, 25.

³ Ps. CXXXVI, 3.

⁴ Ps. CXXXI, 11.

⁵ Ps. LXXXIV, 12, 13.

⁶ Ps. XVIII, 7.

⁷ Ibid. 6.

⁸ Isa. XLV, 8.

⁹ Isa. IV, 2.

¹⁰ Phil. II, 10-11.

¹¹ Phil. II, 9.

Et erit fructus terrae sublimis, manifestissime id quod de terra, id est ex Maria sumptum est, exaltatum et sublimatum intelligi voluit. Caeterum id quod de Patre est, semper sublime fuit.

X. Sed nec de rore coeli, quod in Verbi Dei figura sit positum, ulla dubietatis patet occasio, cum ipse dixerit Isaias: *Et nubes pluant iustum*:¹ et alibi satis apertius imbri coelesti Verbum suum Patrem comparasse descripserit: nam ita ex persona eius dicit: *Quomodo si descendat imber aut nix de coelo, et illuc non revertatur (sed inebriat terram, et facit eam germinare): sic erit Verbum quod egredietur de ore meo, non revertetur ad me vacuum, sed faciet * quaecumque volui, et prosperabitur in his ad quae misi illud*.² Quis in tam aperta et absolutissima divinae praedicationis claritate, lumen non aspiciat veritatis? Ecce Verbum Dei sicut imber in terra, id est in gremio sinus Mariae influere dicitur; quam sancti Spiritus ebrietate foecundatam, in germine dominici ortus prorumpere faciat, et turgentis alvi pretiosissimum edere fructum. Quod Verbum, quia incarnatum (quod est carne indutum) homo esse voluit, nudum et vacuum ad Patrem, a quo fuerat missus, reverti non potuit; sed in eodem quo indutum est corpore coelestia penetravit. Et ideo eum Pater vacuum ad se dicit non posse reverti, quia nefas est, ex quo in Virginis terram descendit, nudum eum et homine vacuum confiteri; id est, absque humani corporis natura solam eius asserere deitatem. Æqualis enim et eiusdem periculi res est, aut divinam eius tantummodo, aut humanam fateri naturam, quia unum sine alio non proficit ad salutem.

CONTRA ARIANOS, SABELLIANOS etc. DIALOGUS

1440 Lib. III, VII. [...] Maxime cum pleraque inveniantur in rebus corporeis et corruptioni subiectis ita ministrari vel * nasci, ut nullum suis unde gignuntur materiis afferant detrimentum, sicut lumen a lumine sumptum, vel accessu, et per quamdam profectus nativitatem ministratum, diminutionis damnum originali possit afferre materiae, cum et divinus sacratissimae Virginis partus, et tale aliquid in se miro atque inexplicabili sacramentorum mysterio fuisse demonstrat, dum sine damno pudoris Deo plenus uterus vacuatur. Et si virginalis integritas, si natura corruptioni obnoxia, Deum pariendo non corrumpitur, quomodo natura incorruptibilis Patris eundem Deum generando corrumpi potuisse credatur?

¹ Isa. XLV, 8.

² Isa. LV, 10, 11.

DE UNITATE TRINITATIS ¹PL
62, 340

Cap. X. [...] Sicut enim sine exemplo mater genuit auctorem suum, sic ineffabiliter Pater genuisse credendus est Filium coaeternum. De matre natus est qui ante iam fuit: de Patre qui aliquando non defuit. Hoc fides credat, intelligentia non requirat: ne aut non inventum putet incredibile, aut repertum non credat singulare. Ecce enim de matre natus est Christus, nec ideo tamen per contactum viri matris pudor est imminutus. Virgo peperit, quia virgo concepit: et non servato rerum ordine, ex integro matris corpore integrum corpus Christus assumpsit. Si ergo novo more, nullo exemplo, secundum carnem natus docetur ex corpore: quid mirum si non secundum consuetudinem humani partus processit ex Patre? Non minuit substantiam matris, ex sola genitus filius, et sine damno corporis parientis, natum filii novimus corpus: et minuisse incorporalem Patris substantiam creditur, cum ex eodem ipso substantialiter atque incorporaliter prolatus, dicitur genitus? Ergo si naturam rerum intelligentia duce perpendimus, demus initium, si non negamus occasum.

1441

PL
62, 341

Cap. XII. *Fel.* – Dum torrentis modo omnia quae a nobis sunt, dicta praecipitas, duos admodum christos, non unum praedicas. Et non immerito; nam si in eo nihil penitus divinitas pertulit, secundum hominem Christus alius fuit; alioquin per affectum communis deitatis, etiam ad Patrem passio ipsa pervenit.

1442

*342

- *Aug.* Non ita est. Ego enim Salvatorem nostrum non confundo, non divido. Non confundo, ne aut incorpoream et imaginariam carnem; aut carnalem et * mortalem praedicem deitatem. Non separo, ne Dei Patris unam secundum carnem, et alteram secundum maiestatem introducere videar prolem: quia idem Dei Filius et sine initio processit ex Patre, et secundum tempus nasci est dignatus ex Virgine. Impassibilis in suo, passus in nostro, dum incomprehensibilem maiestatem velut quodam indumento carnis vestire dignatus est. Ex utroque una mediatoris persona, non una substantia. Una inquam persona, ne sit non unus Christus; non una substantia, ne mediatoris dispensatione submota, aut Dei tantum dicatur, aut hominis Filius. Non ergo in Christo susceptam carnem perpetuitate divinae generationis extendo: nec immensam deitatem corporei ortus aetate concludo; quia idem in divinitate auctor est rerum, qui in carne Redemptor est hominum: idem impassibilis in se, qui passus in corpore,

¹ Vigili Thapsensis videtur esse (cf. PLS II, 1557).

dum sic utriusque naturae proprietatem vere ex utraque gignenti similis natus expressit, ut et veram carnem suscepisse eum constet ex matre, et indifferentem deitatem habere constet ex Patre. Quibus in unam personam incomprehensibili mediatoris dispensatione coniunctis, servavit singulis propria, sed coniunxit propriis aliena. Servavit propria, dum non amisit immensitatem divinitatis, et infirmitatem non respuit carnis. Coniunxit propriis aliena, dum idem atque inseparabilis Christus, et proprio carnis occiditur, et proprio deitatis apud inferos non tenetur. Proprio carnis gustavit vita mortem: et proprio deitatis, perpetuam reddidit carnem. Non ergo recte dicitur in Filio Pater esse passus, quoniam in carne quae ei non est cum Patre communis, passus est Filius. Itaque glorificata est caro maiestate, dum maiestas humiliata docetur in carne. Sed utrumque non de duobus christis, sicut putas, sed de uno atque eodem ipso, quem post partum Virginis Deum et hominem novimus, nos certum est praedicare.

1443

Cap. XIV. [...] Ingressus est Virginis uterum Dei Filius, ut iterum nasceretur ante iam genitus: et suscepit totum hominem, qui iam habebat a Patre plenissimam deitatem. Non dissimilis Genitori cum nasceretur ex aeterno perpetuus; non dissimilis homini, cum ex matre nascitur moriturus. Idem tamen et aeternus in suo, et moriturus in nostro, dum utrumque continet ex seipso, et neutrum perdit ex altero. Sicque ex Deo et homine non imperfectus, sed in diversa proprietate plenissimus natus est Christus, sicut ex anima et corpore unusquisque hominum docetur esse perfectus. Non alius homo corpus, alius animus, quamvis aliud animus, aliud corpus, unus tamen atque idem homo, et corpus docetur et animus. Rursum non unum atque idipsum corpus et animus, quia ex utroque homo factus est unus [...].

PL
62, 343

[...] Sic post partum Virginis non alius Dei, et alius hominis, sed idem Christus Dei et hominis Filius fuit. Et sicut in uno homine aliud animus, aliud corpus: sic in mediatore Dei et hominum, aliud Dei Filius, aliud hominis fuit, unus tamen ex utroque Christus Dominus fuit. Aliud, inquam, pro discretione substantiae, non alius pro unitate personae.

1444

Cap. XVI. Sic ergo, imo multo incomprehensibilis atque sublimius natus est susceptione perfecti hominis de matre Filius Dei, qui est per omnipotentiam singularem genitis omnibus non facultas tantum, sed et causa nascendi. Secundum hominem, inquam, de Virgine natus est Deus, eo pacto quo cum corpore nasci docetur et animus: non quia utriusque una substantia est, sed quia ex utraque fit una persona. Non alius homo corpus, et alius animus, sed unus homo cor-

PL
62, 345

pus et animus. Sic post partum Virginis, non alius Dei Filius et alius hominis, sed idem Christus Dei et hominis Filius. Et sicut in uno homine aliud corpus et aliud animus; sic in uno mediatore aliud Dei, aliud hominis Filius; sed idem tamen et non alius Dei quam hominis Filius; quamvis propter aliud Dei, et propter aliud hominis Filius. Non ab initio carnis coepisse dicimus Filium Dei, ne temporalem credat aliquis deitatem. Non ab aeterno Filii Dei novimus carnem, ne non veritatem humani corporis, sed quamdam eum suscepisse putemus imaginem. Neque enim consumit maiestatem Filii Dei veritas carnis; aut veritatem carnis, immensitas deitatis; dum unum radiat virtutibus suis, aliud docetur infirmitatibus nostris. Unus autem atque inseparabilis Christus et humiliatur assumptis, et glorificatur in propriis; cum affici non dedignatur iniuriis, et aequalitatem custodit genitoris. Genuit ergo Maria et non genuit Filium Dei. Genuit, quando ex ipsa secundum carnem natus est Christus; non genuit, quando de Patre sine initio exstitit Filius. Genuit, quando ex hac *Verbum caro* processit *ut habitaret in nobis*; non genuit quando *in principio erat Deus Verbum*.¹ quod originem praestitit universis.

*346 Noli ergo partu Virginis determinare * originem Dei Verbi. Noli de Virgine genitum corpus coaeternum dicere deitati; quia *mediator Dei et hominum homo Christus Iesus* ² prima nativitate coaeternus est Patri, secunda particeps temporis nostri: in illa auctor temporis, in ista particeps est aetatis.

PL
62, 348

Cap. XX. [...] Sensit igitur mortem divinitas Christi, participatione humani affectus quem sponte sua susceperat, non naturae suae potentiam perdidit per quam euncta vivificat. Sic in sepulero carnem suam commoriendo non deseruit, sicut in utero Virginis conascendo formavit. [...].

1445

[...]. Fecit carnem in utero matris, habes auctorem operis: ipse in hac nasci dignatus est, habes opus auctoris: una tamen persona est, salva utriusque proprietate substantiae, et auctoris et operis.

PL
62, 348
*349

Cap. XXI. Non ergo ad Mariam locali motu divinitas venit, * sed ineffabili potentiae suae manifestatione, et uterum, gignendus, implevit, et totum quod est substantiae suae plenitudine non privavit. Non dimisit Patrem cum venit ad Virginem. Ubique totus, ubique perfectus, quia nec divisionem incorporea simplicitas recipit, et partes plenitudo non novit.

1446

¹ Io. I, 1.

² I Tim. II, 5.

SERMO IN NATALI DOMINI ¹

- 1447 2. [...] Dominus itaque noster Iesus Christus, ordine nativitatis excepto, homo verus procreatus ex virgine est, eodemque omnipotentiae signo conceptus et natus. Virginem habuit matrem, cum portaretur in utero virginis, et cum ex utero funderetur: nec tamen ista nativitas coniugia damnavit, sed potentiam divinitatis honoravit. PL
39, 1981

IOANNES Ep. Tomitanus (saec. v)

DE DUABUS HAERESIBUS NESTORIANORUM ET EUTYCHIANISTARUM ²

- 1448 [...] Nestoriani, a Nestorio quondam Constantinopolitanae urbis episcopo dicti sunt, qui adserebat sanctam virginem Mariam theodochon, non theotocon, hoc est *susceptricem Dei esse, non genitricem. Non enim unum atque eundem Deum et hominem Christum Dei filium credit, sed alterum ex Deo Patre adserit natum, alterum ex matre virgine separat procreatum; indignum namque existimat confiteri, quod ipse Dei filius in utero beatæ virginis conceptus et incarnatus sit, sed hominem tantum modo formatum in utero, et postmodum Deo coniunctum Christum editum esse pronuntiat. Quem Nestorium, sancta synodus Epheso congregata, ab episcopatus honore deposuit, atque in exilio relegavit, ibi suae perfidiae poenas meritas luiturum [...] Alii [Apollinaristae] autem eiusdem perfidiae sectatores dicunt quod filius Dei non de Mariae virginis carne, hoc est nostræ naturæ, sed passibilem unde voluit sibi adsumpsit; alii de caelestibus eum et spiritualibus coaeternam habuisse existimant, ac per uterum Mariae virginis veluti aquam per fistulam nihil ex ea carnis adsumens transisse contendunt. PLS
II, 1585

*1586

¹ Sermo hic fortasse Vigilii Thapsitani est (cf. PLS II, 846 et III, 1259).

² Cf. PLS II, 1584.

● PL 62, 97, 99, 100, 107, 119, 123, 124, 127, 129, 130, 131, 132, 138, 139, 140, 142, 148, 149, 151, 182, 188, 189, 190, 194, 203, 216, 230, 242, 243, 344, 348, 349, 861, 868, 906, 914, 975, 1071.

● EUTROPIUS presbyter (saec. V). Vide locum, Eutropio attributum, sub titulo « Incertus Auctor ». Cf. Al 383.

■ PL 62, 158, 163, 172, 177, 369, 373, 399; PLS III, 1260.